

The Akeida Revisited

בראשית רבה (וילנא) פרשת וירא פרשה נו

ד [כב, ז - ח] ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי, בא לו סמאל אצל אבינו אברהם אמר ליה סבא סבא אובדת לברך, בן שניתן לך לק' שנה אתה הולך לשחטו, א"ל ע"מ כן, א"ל ואם מנסה אותך יותר מיכן את יכול לעמוד (איוב ד) הנסה דבר אליך תלאה א"ל ויתר על דין, א"ל למחר אומר לך שופך דם את חייב ששפכת דמו של בנך א"ל ע"מ כן

מדרש תנחומא (ורשא) פרשת וירא סימן כב

קדמו השטן בדרך ונדמה לו כדמות זקן א"ל לאן אתה הולך, א"ל להתפלל א"ל ומי שהולך להתפלל למה אש ומאכלת בידו ועצים על כתפו, א"ל שמא נשהא יום או יומים ונשחט ונאפה ונאכל, א"ל זקן לא שם הייתי כשאמר לך הקדוש ברוך הוא קח את בנך וזקן כמותך ילך ויאבד בן שנתן לו למאה שנה לא שמעת המשל מה שהיה בידו אבדו ומבקש מאחרים וא"ת יהיה לך בן אחר תשמע מן המשטין ותאבד נשמה שתחייב עליה בדין, א"ל לא משטין היה אלא הקדוש ברוך הוא יתברך היה לא אשמע ממך, הלך מעליו ונדמה לבחור ועמד על ימינו של יצחק א"ל לאן אתה הולך, א"ל ללמוד תורה, [...] מה עשה השטן אמר לאברהם ואלי דבר יגונב וגו' (איוב ד) כך שמעתי מאחורי הפרגוד השה לעולה ואין יצחק לעולה אמר ליה כך ענשו של בדאי שאפילו אומר אמת אין שומעין לו, **מדרש אגדה (בובר) בראשית פרשת וירא פרק כב**

וכשהיו מהלכין בא שטן אצל אברהם אמר לו זקן אן דעתך, בן שחנך הקדוש ברוך הוא למאה שנים אתה הולך לשחטו, אני הוא שהתעתי אותך ואמרתי לך קח נא את בנך את יחידך, אמר לו אברהם חס וחלילה האלהים אשר אמר לי,

מי השילוח פר' וירא

והאלקים נסה את אברהם, ענין נסיון של העקידה הי' גדול האמונה שהי' לא"א בהש"י כי אף שאמר לו כה יהי' זרעך, ונאמר לו את בריתי אקים את יצחק, ועכשיו כשנאמר לו העלהו לעולה עכ"ז האמין בדברים הראשונים כמו מקודם ולא נפלו אצלו, וזאת האמונה אין בשכל האדם להשיג, והנה באמת לא הי' לאברהם דיבר מפורש מהש"י שישחוט את בנו, ע"כ לא נאמר וה' נסה רק והאלקים נסה היינו שהי' אליו דבר באספקלריא דלא נהרא, וע"ז נאמר והאלקים, לשון תקופות, וע"ז לא נקרא הנסיון ע"ש יצחק כי יצחק האמין לאברהם כי מה' הוא ואינו נסיון כ"כ רק לאברהם הי' נסיון לפי שלא הי' אצלו הדיבר מפורש, ואם הי' לו שום נגיעה כאב לבן אז הי' מכריחו לרחם עליו כי באמת מאת ה' הי' שלא ישחטו והנסיון הי' רק למראה עיני אברהם, וזה שאמר בתפילתו על סדום ואנוכי עפר ואפר, עפר מורה על מעשה שאינו מבוררת וצריכה לתיקון כי מהעפר יוכל לצמוח, ואפר היינו דבר שנאבד וח"ו אם הי' שוחטו לא הי' לו תיקון, וכן באנשי סדום אם יפעול בתפלתו שיחיה ויבאם יהי' עוד ברשעים אז יהי' כאפר שאין לו צמיחה, והש"י הראה לו שתפלתו לא הי' למגן עליהם כדאיתא בכתבי האר"י ז"ל, כי מהם נולד דור המדבר: עתה ידעתי כי ירא אלק' אתה, ההפרש שבין יראת ה' ליראת אלקים, יראת אלקים הוא מה שימנע אדם א"ע מלעשות דבר כגון אכילה וכדומה הוא מחמת שאינו בשלימות ועוד נמצא בהאדם חסרון ויצמצם א"ע כפי הבנתו זאת יקרא יראת האלקים, ויראת ה' היינו אף שהאדם מבין בעצמו שמותר לו לעשות הדבר הזה כי נפשו מזוכך מזה החסרון רק שאסור לו מצד הש"י, כי הש"י צוה פקודים ישרים לכל נפש ולפי שיש אדם שאין עוד מזוכך בזה, ע"כ לא התיר הש"י את זה הדבר כי הוא אינו שוה בכל והאדם מחויב לסיבול איסור עבור חבירו, זאת יקרא יראת ה'.

שפת אמת ספר בראשית - פרשת וירא - שנת תרמ"א

בפסוק עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה. ומקשין הלא עבודתו של אברהם הי' בחי' אהבת ה' שהוא למעלה מעובד מיראה ולמה ייחס לו הכתוב ירא אלקים. אבל התירוץ הוא כי זה עצמו היה הנסיון כי ודאי אברהם אע"ה שעזב ארצו ומולדתו והשליך עצמו לכבשן האש בעבור הבורא ית' מה נסיון הוא לשחוט את בנו. אבל התירוץ הוא כי בודאי העובד מאהבה כמו אברהם נמשך לבו ומעיו לעשות רצון קונו עד שכל איבריו נמשכין בטבעם לעשות רצון קונם. וכל רמ"ח איברים שבו. כל חיותם. המצות של הש"י. אכן באמת לא הי' רצונו של הקב"ה לשחוט את יצחק. ולבו של אברהם לא הרגיש דביקות ואהבה בזו העובדא ע"י שבאמת לא הי' כן רצונו של הש"י ולכן הי' נסיון ולכן נאמר וירא את המקום מרחוק. ולכן הי' עבודתו עתה רק בבחי' ירא אלקים שלא הרהר אחריו ית' כלום. ולכן ביקש שלא ינסה אותו עוד פי' שלא יהי' לו רחקות עוד שדרכו של אברהם אע"ה בחי' אהבה כנ"ל:

והנה מצוה זו של העקידה לא נגמרה במעשה רק היא רצונו ית' שיהי' מוכן לשוחטו. והיינו שהי' עבודה גבוהה מאוד. כי שרש המצות הם למעלה מהטבע ורק האור מתלבש במעשה הגשמי ויש מצוה שהיא רק במחשבה ורצון והוא למעלה מהתלבשות העשי'. ואאע"ה נתנסה בעשר נסיונות לתקן עשרה מאמרות. נמצא נסיון העשירי הוא במקום גבוה מאוד. ולכן נאמר לו עתה ידעתי כו' פי' אף כי לא בא לידי מעשה כך ניתקן בדעת העליון המבוקש ממנו. [גם יתבאר עפ"י הפ' לאל גומר עלי. וכמ"ש במ"א בכמה דוכתי כי גמר העבודה הוא בידי שמים] כנ"ל:

מדרש תהלים (בובר) מזמור כט

ויקרא [אברהם] שם המקום ההוא ה' יראה (בראשית כב יד), מהו יראה, אמר ליה ה' ראה מה יש לי להשיב, אמר ליה אתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע (שם/בראשית/ כא יב), ועכשיו אמרת לי קח נא את בנך את יחידיך אשר אהבת (שם/בראשית/ כב ב,)

זוהר כרך א (בראשית) פרשת וירא [דף צז עמוד

ויש"א אברה"ם א"ת עיניו וירא את המקום מרחוק.. מרחוק חמא ליה גו אספקלריאה דלא נהרא בלחודוי ובגין כך חמא ליה ולא אתגלי כלא

והנה מצוה זו של העקידה לא נגמרה במעשה רק היא רצונו ית' שיהי' מוכן לשוחטו. והיינו שהי' עבודה גבוהה מאוד. כי שרש המצות הם למעלה מהטבע ורק האור מתלבש במעשה הגשמי ויש מצוה שהיא רק במחשבה ורצון והוא למעלה מהתלבשות העשי'. ואאע"ה נתנסה בעשר נסיונות לתקן עשרה מאמרות. נמצא נסיון העשירי הוא במקום גבוה מאוד. ולכן נאמר לו עתה ידעתי כו' פי' אף כי לא בא לידי מעשה כך ניתקן בדעת העליון המבוקש ממנו. [גם יתבאר עפ"י הפ' לאל גומר עלי. וכמ"ש במ"א בכמה דוכתי כי גמר העבודה הוא בידי שמים] כנ"ל:

הנה מצוה זו של העקידה לא נגמרה במעשה רק היא רצונו ית' שיהי' מוכן לשוחטו. והיינו שהי' עבודה גבוהה מאוד. כי שרש המצות הם למעלה מהטבע ורק האור מתלבש במעשה הגשמי ויש מצוה שהיא רק במחשבה ורצון והוא למעלה מהתלבשות העשי'. ואאע"ה נתנסה בעשר נסיונות לתקן עשרה מאמרות. נמצא נסיון העשירי הוא במקום גבוה מאוד. ולכן נאמר לו עתה ידעתי כו' פי' אף כי לא בא לידי מעשה כך ניתקן בדעת העליון המבוקש ממנו. [גם יתבאר עפ"י הפ' לאל גומר עלי. וכמ"ש במ"א בכמה דוכתי כי גמר העבודה הוא בידי שמים] כנ"ל:

והנה מצוה זו של העקידה לא נגמרה במעשה רק היא רצונו ית' שיהי' מוכן לשוחטו. והיינו שהי' עבודה גבוהה מאוד. כי שרש המצות הם למעלה מהטבע ורק האור מתלבש במעשה הגשמי ויש מצוה שהיא רק במחשבה ורצון והוא למעלה מהתלבשות העשי'. ואאע"ה נתנסה בעשר נסיונות לתקן עשרה מאמרות. נמצא נסיון העשירי הוא במקום גבוה מאוד. ולכן נאמר לו עתה ידעתי כו' פי' אף כי לא בא לידי מעשה כך ניתקן בדעת העליון המבוקש ממנו. [גם יתבאר עפ"י הפ' לאל גומר עלי. וכמ"ש במ"א בכמה דוכתי כי גמר העבודה הוא בידי שמים] כנ"ל:

והנה מצוה זו של העקידה לא נגמרה במעשה רק היא רצונו ית' שיהי' מוכן לשוחטו. והיינו שהי' עבודה גבוהה מאוד. כי שרש המצות הם למעלה מהטבע ורק האור מתלבש במעשה הגשמי ויש מצוה שהיא רק במחשבה ורצון והוא למעלה מהתלבשות העשי'. ואאע"ה נתנסה בעשר נסיונות לתקן עשרה מאמרות. נמצא נסיון העשירי הוא במקום גבוה מאוד. ולכן נאמר לו עתה ידעתי כו' פי' אף כי לא בא לידי מעשה כך ניתקן בדעת העליון המבוקש ממנו. [גם יתבאר עפ"י הפ' לאל גומר עלי. וכמ"ש במ"א בכמה דוכתי כי גמר העבודה הוא בידי שמים] כנ"ל: